

1. In de spiegel kijken is confronterend...

Ik las een bericht over een grote winkelketen, waar het personeel van de afdelingen klantenservice vaak hun werk erg moeilijk vond. Klanten waren vaak agressief, gebruikten grove taal en waren regelmatig ook fysiek intimiderend. Wat deed de winkelketen? De directie besloot dat achter elke balie van een afdeling klantenservice een spiegelwand moest worden aangebracht. En wat bleek? Door die spiegelwand nam de agressie zienderogen af. De klanten zagen voortdurend zichzelf in de spiegel, en dat matigde hun gedrag.

In de spiegel kijken, dat is voor iedereen goed. Want een spiegel liegt niet. Ik weet niet hoe het voor jou is, maar een spiegel vind ik vaak wel confronterend. Je ziet echt alles. En er zijn altijd wel dingen waar je niet echt tevreden mee bent, toch? Of heb jij dat niet?

2. Israël kijkt in de spiegel van de tora

In dit bijbelgedeelte, Nehemia 8, kijkt het volk Israël ook in de spiegel. Maar het is niet zo'n spiegel als wij op de badkamer hebben, dit is de spiegel van Gods Woord. Of eigenlijk, preciezer gezegd, de spiegel van de tora, van de eerste vijf Bijbelboeken: Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri en Deuteronomium. En als het volk Israël in die spiegel kijkt, dan breekt het spontaan in huilen uit.

Wat is hier aan de hand? We bevinden ons in Jeruzalem, circa 440 voor Christus. Nog niet zo lang geleden is een derde groep Joden teruggekeerd uit het verre Babel, terug uit de ballingschap, terug naar het eigen land, Terug naar

Jeruzalem. Deze groep stond onder leiding van Nehemia, een topambtenaar van Joodse komaf in het Perzische rijk, het Perzische rijk dat het Babylonische rijk had overwonnen. Nehemia is door de Perzische koning benoemd tot stadhouder, hij wordt aangesproken als 'Zijne Excellentie', lezen we in vers 10. En Nehemia is ongelooflijk voortvarend te werk gegaan. Want de muren van Jeruzalem lagen in puin. De tempel was wel herbouwd, maar de muren nog niet. De stad was een prooi voor elke willekeurige vijand, en daarmee was natuurlijk ook de tempel een onbeschermd prooi. Nehemia heeft de hele bevolking gemobiliseerd, en het is ongelooflijk, maar in 52 dagen was de hele klus geklaard. De hele muur was herbouwd. En dat terwijl er voortdurend bedreigingen waren, van buitenaf en zelfs van binnenuit, vanuit het Joodse volk zelf. Toen de muur af was, beschouwden al die bouwers dat – terecht! – als een enorm wonder van God.

En dan komt de maand Tisri. Die maand valt in onze kalender zo in de periode september-oktober. En Tisri is voor het Joodse volk een feestmaand. Tisri is de zevende maand van het religieuze jaar, zeg maar het kerkelijk jaar, maar het is de eerste maand van het burgerlijk jaar. Dus op 1 Tisri vieren de Joden het Joods Nieuwjaar, Rosj Hasjana. Dat feest is door God Zelf ingesteld, je kunt het nalezen in Leviticus 23: 24 en in Numeri 29: 1. Met bazuingeschal wordt het nieuwe jaar ingeluid, en iedereen moet bij elkaar komen voor een feestelijke bijeenkomst.

Nou, dat gebeurt hier in Nehemia 8 dus ook. Kijk maar in vers 1: 'Toen de zevende maand aanbrak en de Israëlieten in hun steden waren, verzamelde heel het volk zich als één man op het plein dat voor de Waterpoort ligt; en zij zeiden tegen Ezra, de schriftgeleerde, dat hij het boek moest brengen met de wet van Mozes, die de HERE Israël had geboden.'

Kijk, dat is niet voor niets. Het volk is nog steeds zó onder de indruk van Gods werk bij het herstellen van die muur, dat ze uit zichzelf vragen om onderwijs in de tora. 'Ezra, lees ons voor!' vragen ze aan de priester. Ezra is al eerder met een groep Joden teruggekomen naar Jeruzalem. Ezra is een nakomeling van de eerste hogepriester, van Aäron. Hij heeft groot gezag. En Ezra en Nehemia, die gaan hier nauw samenwerken: deze belangrijke priester en de stadhouder, kerk en staat. Er wordt een soort podium gebouwd op het Plein voor de Waterpoort, de poort die leidt naar de waterbron van Jeruzalem, de Gihonbron. En dat plein, bij de Waterpoort, dat loopt een beetje af. Het is net een soort theater, iedereen kan goed het podium zien. En vervolgens wordt daar urenlang uit de tora voorgelezen, maar niet alleen

voorgelezen, nee, het wordt ook uitgelegd. Naast Ezra staan nog dertien andere priesters en Levieten, dat zijn de helpers van de priesters. En om de beurt leggen ze een stukje van die tora uit, zodat iedereen het goed kan begrijpen.

Het is opvallend hoeveel nadruk daarop gelegd wordt in dit bijbelgedeelte, dat de mensen niet alleen de Bijbelwoorden horen, maar ze ook begrijpen. Kijk maar mee. Vers 3: 'Ezra, de priester, bracht de wet voor de gemeente, zowel mannen als vrouwen en al wie wat zijn verstand betrof in staat was ernaar te luisteren...'

Vers 4: 'Hij las daaruit voor, voor het plein dat voor de Waterpoort ligt, vanaf het morgenlicht tot de middag, ten overstaan van de mannen, de vrouwen en van hen die wat hun verstand betrof in staat waren ernaar te luisteren. De oren van heel het volk waren gericht op het wetboek.'

Vers 9, daar gaat het over Ezra

en die dertien anderen: 'Zij lazten uit het boek voor, uit de wet van God, gaven uitleg en verklaarden de betekenis, zodat men de voorlezing begreep.' En vers 13: 'Toen ging al het volk weg om te eten en te drinken, om uit te delen en grote vreugde te bedrijven, want zij hadden de woorden begrepen die men hun bekend had gemaakt.' Het Woord van God, de Bijbel, is véél te belangrijk om het éne oor in te gaan en het andere oor uit. Het gaat erom dat je het begrijpt! Als jij de Bijbel leest en je denkt: 'Veel te moeilijk', en je laat de Bijbel voortaan links liggen, dan maak je echt een grote fout. Want die Bijbel, dat is het brood voor je hart. Je hebt die Bijbel broodnodig! En er is een wereld vol hulpmiddelen. Er zijn allerlei vertalingen, moeilijke vertalingen omdat ze heel letterlijk vertaald zijn, en ook makkelijke vertalingen die veel vrijer vertaald zijn. Leg ze maar naast elkaar, kijk en vergelijk en je komt altijd verder. Er is een wereld vol boeken met uitleg over de Bijbel, je kunt eindeloos op internet terecht. De Bijbel is niet altijd eenvoudig, maar als je wilt, kom je verder! En je ziet het hier, hoe belangrijk dat is, dat je de Bijbel begrijpt. Trouwens, daar zijn ook de preken voor, in de kerk, om de Bijbel dichterbij te brengen. En ook op internet kun je ontelbaar veel preken vinden.

Daar, op het Waterpoortplein, daar begrijpt iedereen wat de Bijbel bedoelt. En iedereen begrijpt het zó goed, dat de mensen massaal beginnen te huilen. Want dit wisten ze allemaal niet meer. De tora was weggezaakt in het collectieve geheugen. De mensen wisten nog wel flarden van de teksten, maar lang niet alles meer. En nu, nú gaat het tot hen doordringen: 'Wat heb ik gedaan? Wat heb ik gedaan...?!' De één na de ander breekt in huilen uit... Een paar hoofdstukken eerder, in Nehemia 5, staan een paar voorbeelden van wetten die massaal vergeten waren. Er was bijvoorbeeld een wet die bepaalde dat, als iemand uit bittere armoede geld kwam lenen, dat je dan geen rente mocht rekenen. En

als die ander niet terug kon betalen, dat je dan van die ander niet zijn akker of zijn wijngaarden mocht verkopen, en ook dat je hem zelf niet mocht verkopen als slaaf. Maar dit gebeurde wél, op grote schaal, en dat leidde tot enorme spanningen. En nu, op dat Plein voor de Waterpoort, gaat dat allemaal doordringen in de hoofden en in de harten van het volk. 'Wat hebben we gedaan?! O, God, wees ons, zondaren, genadig!'

3. Ook wij kijken in de spiegel van Gods Woord

Daar, in Jeruzalem, kijkt dat volk op Nieuwjaarsdag terug naar wat er gebeurd is. En zo kijken ook wij, op de avond voor het nieuwe jaar, terug op wat er dit jaar gebeurde. Vandaag kijken ook wij in de spiegel van het Woord van God. Samen kijken we achterom. Soms denk ik weleens: 'Als ik later bij God ben, en ik kijk samen met Hém achterom, wat zal ik dan zien...?' Weet je wat we, denk ik, zien, als we samen met God achterom kijken? Dat er in je leven bepaalde patronen zijn die zich kunnen ontwikkelen. Er kunnen zich goéde patronen ontwikkelen, en er kunnen zich sléchte patronen ontwikkelen. En onderschat het niet: dingen gaan stap voor stap. Zo'n verkeerd patroon ontwikkelt zich langzaam. En het went ook. Wat je eerst nog een beetje ongemakkelijk vond, dat wordt op den duur heel gewoon. Eerst vond je het nog vervelend om een zwerver te negeren, later vind je het gewoon. Eerst vond je het nog ongemakkelijk om een pak papier van je werk mee te nemen, later ben je het gewend. Eerst voelde je jezelf nog schuldig als je een kerkdienst oversloeg, later denk je per zondag: 'Zal ik wel gaan of zal ik niet gaan?'

Vandaag kijken we terug. En op een dag kijk je samen met God terug. Misschien zie je patronen de goéde kant op. Er zijn mensen die tegen me zeggen: 'Ik had vijf jaar geleden echt nooit gedacht dat ik lid zou worden van een kerk, en dat ik er elke zondag naar zou uitkijken om weer te gaan. Ik had niet gedacht dat ik giften zou gaan geven aan goede doelen, dat heb ik nooit gedaan! En als je me verteld had dat ik hardop zou bidden in een groep, ik had je écht niet geloofd.'

Als jij in de spiegel kijkt, en je ziet jezelf weer lopen door het jaar 2025, wat doet dat dan met je? Word je er blij van, of word je er verdrietig van? Zie je dingen die goed gingen? Of zie je hoe je faalde? Zie je de mislukkingen in je leven? De Joden daar op het Waterpoortplein, ze breken massaal in huilen uit. 'O God, o God, wat hebben we nonchalant geleefd, wat hebben we u verdriet gedaan...' Je zou zeggen: Ezra en Nehemia zullen wel heel blij zijn! Want de boodschap komt binnen, dat is wel duidelijk! Het is glashelder, wat die mensen op het podium vertellen! Dit is toch waar je als prediker van droomt, dat je publiek in huilen uitbarst?

4. Eerst komt de vreugde in God! Daarna de schuldbelijdenis

Maar nee, ze schrikken heel erg en ze gaan er meteen radicaal tegenin! Ze zeggen (halverwege vers 10): 'Deze dag is heilig voor de HERE uw God. Rouw dan niet en huil niet. Heel het volk huilde namelijk toen ze de woorden van de wet hoorden. Verder zei hij (Nehemia) tegen hen: Ga, eet lekkernijen en drink zoete dranken. En deel uit aan hen voor wie niets is klaargemaakt, want deze dag is heilig voor onze Here. Wees niet bedroefd, want de vreugde van de HERE, dat is uw kracht.'

Zie je dat? 'Dit is een heilige dag!' zegt Nehemia. 'En daarom moet je niet huilen, maar feest vieren! Ga lekker eten en drinken, en vooral: deel met elkaar! En zoek je vreugde in de HERE!' Vind je het niet opmerkelijk? Dit is dus de manier waarop je volgens de Bijbel een heilige dag moet vieren. Ik kan me voorstellen dat jij misschien een ander beeld hebt van wat echt een heilige dag is: dat dat een dag is waarop je inderdaad treurt over je zonde. Nou, nee dus! Op een heilige dag moet je niet bezig zijn met jezelf, en ook niet met jouw zonden, maar met God! Een heilige dag vraagt om aanbidding van God, en om vreugde in Hem! 'Want,' zeggen Ezra en Nehemia, 'de vreugde van de HERE, dat is uw kracht.' Voor dat woord 'kracht' staat een woord in het Hebreeuws, dat je ook kunt vertalen met 'toevlucht', met een 'rotsvesting' of een 'citadel', het meest versterkte deel van een stad. Weet je dus waar je in je leven naartoe mag vluchten? Ja, je mag vluchten naar de HERE, maar hier staat het nog anders: je mag vluchten naar de vreugde in de HERE! Je hoort dat van mensen die vervolgd worden om hun geloof. Dat ze in hun

cel zich helemaal verheugen in God. En dat die vreugde voor hen een bergvesting is, een citadel waar ze naartoe vluchten. Als álles tegenloopt, als de ene mislukking zich stapelt op de andere, als jij zelf voor de zóveelste keer de fout bent ingegaan, vlucht dan naar die schulplaats, naar die citadel: de vreugde in je God, de blijdschap om wie Hij is!

Moet je dan geen schuld belijden? Is het dan niet goed om te huilen over je zonden? Moet je niet zeggen, heel beschaamd: 'HERE, wees mij, zondaar, genadig'? O, ja, toch wel. Zéker wel. Maar alles moet wél de juiste plek hebben. Eérs de HERE, en de vreugde in Hem. En dan pas jijzelf, en het verdriet over jouw zonden. Morgen lezen we verder uit Nehemia, en dan komen we een dag tegen van boete en berouw, op de 24e van de maand Tisri, iets meer dan drie weken later. Zéker is dat nodig: berouw, verootmoediging, schuldbelijdenis. Maar éérs mag je blik omhoog gaan, naar de levende God die zo goed is voor jou. Als jij thuiskomt, berooid, zondig, getekend door mislukkingen, slaat de Vader Zijn armen om je heen. Eérs is het feest, met het gemeste kalf! Eerst krijg je een nieuwe jas, nieuwe schoenen en een ring om je vinger. En de volgende dag mag je dan vertellen, wat er fout ging, en hoe je verdwaalde, en dan is het zaak dat je om vergeving vraagt, zonder reserve. En je zult het ontvangen. Proef je hoe royaal God is? Eerst de vreugde, eerst het feest, eerst het heerlijke eten en drinken, eerst de geschenken voor elkaar. En pas later dat gesprek onder vier ogen. En alleen al door die volgorde weet je de uitkomst: dat Hij je vergeeft, als jij je overgeeft aan Hem.

5. Wie in de spiegel van Jezus kijkt, verwondert zich over Zijn liefde

Want we mogen het weten: ook boven dit afgelopen jaar 2025 schittert het kruis van Christus. Ook boven die jaar blinkt het hout van Golgotha, als een licht in het duister, een teken van hoop. Jezus Christus, Hij is gekomen om die wet van God, om de tora wél te houden, helemaal, om die wet te vervullen, voor de volle honderd procent. Hij kwam om Zichzelf te geven, en zo ons te redden. Hij kwam om onze zonden volledig te verzoenen. En als wij daarom kijken in de spiegel van het Woord van God, dan is dat niet de spiegel van de tora. Nee, het is de spiegel van Jezus. Hij is onze spiegel. En de vraag is: wat doet het met jou om Hém te zien, jouw Redder, jouw Verlosser, die voor jou stierf aan het kruis?

Ik heb het weleens verteld, dat we jaren geleden een keer in de Eifel waren, in Duitsland, en dat we daar een huisje hadden gehuurd. De Eifel is een Rooms-Katholieke streek. In elke kamer van dat huis, behalve in de badkamer, hing een crucifix: Jezus aan het kruis. Wij zijn dat niet zo gewend als protestanten, als wij een kruis ophangen is dat een leeg kruis, om te laten zien: Jezus hangt niet meer aan het kruis, Hij is opgestaan!

Maar toen, die vakantie, kwam het heel erg op me af. Waar ik ook was en wat ik ook deed, steeds weer zag ik Christus naar mij kijken, en Hij zei: 'Dit deed Ik in jouw plaats.' Ik merkte hoe dat mijn denken beïnvloedde. Voortdurend was er die spiegel. Ik merkte dat het voor mij werkte als die spiegel achter de klantenservice. Die constante aanblik van de gekruisigde Christus had een zuiverende werking had op mijn geest. Als je ziet dat een Ander lijdt voor jou, dan geeft dat je een intens verlangen om zuiver te leven, uit liefde voor je Redder, uit liefde voor die plaatsvervangende Verlosser. Het maakte me klein, en berouwvol. Maar vooral gaf het me steeds weer die stille verwondering, die diepe blijdschap in mijn ziel, dat er een Heiland is die zóveel van me houdt. Met die stille verwondering, en met die diepe blijdschap mogen we het jaar 2025 achter ons laten. Jazeker, er is veel om schuld over te belijden, meer dan we denken. En dat moeten we ook beslist doen. Maar boven alles uit is er de glorie van de Almachtige. Boven alles uit is er de genade van de Verlosser. Boven alles uit is er de vreugde in de HERE, als de bergvesting waar we veiligheid mogen vinden. Zó mogen we verder. En zo kunnen we verder. De grens over, en het nieuwe jaar in. 'De vreugde in de HERE, die is uw toevlucht.' Ik kijk naar de gekruisigde Christus, en diep in mijn ziel klinkt een lied: 'Jezus, mijn verblijden, voor mijn hart de weide waar het vrede vindt.' Amen.